

Groep senioren begint aan eerste 'cohousing'-project voor ouderen in Vlaanderen

17/03/2018 om 02:00doorTekst: Annelies Rutten / Foto's: Kris Van Exel

FOTO: KRIS VAN EXEL

Denk nu al na over je oude dag, zeggen experts na de zelfdoding van een bejaard koppel vorig weekend in De Panne. Het is precies wat vijftien senioren volgend jaar doen in Leuven. Ze gaan wonen in het eerste Vlaamse 'Abbeyfieldhuis'. Een soort cohousing voor oude mensen. Of beter gezegd: apart samenwonen voor senioren. En zorgen voor elkaar.

"En hier staan we in de hof." Van hof is er voorlopig nog niet veel sprake, maar Jos (67) kijkt goedkeurend om zich heen. In mei wordt in Leuven de eerste spadesteek gegeven van het eerste - Abbeyfieldhuis in Vlaanderen, en volgend jaar zullen ze – "eindelijk!" – kunnen verhuizen.

Ze kijken ernaar uit, de vijftien senioren – elf singles en twee koppels – van de 'groep Leuven'. Ze kenden elkaar voordien niet, maar ze doen wel waar iedereen het onder vrienden wel eens over heeft: "Als we met pensioen zijn, gaan wij samen in een huis wonen." Plannen smeden om samen de toekomst aan te gaan, en zo het onontkoombare lot wat te verzachten.

FOTO: KRIS VAN EXEL

Alleen staan tussen theorie en praktijk veel wetten en praktische bezwaren. En daar probeert Abbeyfield, een vzw die het levenslicht zag in de jaren vijftig in Engeland, met een beproefde formule een antwoord op te bieden. Meer dan vijfhonderd huizen zijn volgens hun recept al wereldwijd gebouwd, vijf daarvan in Wallonië en Brussel. Vlaanderen bleef achter. Tot nu. Naast Leuven, dat volgend jaar opengaat, staan er projecten op stapel in Gent en Antwerpen. En als er genoeg interesse is ook in Malle en Essen.

Wat is dat beproefde recept? Noem het een soort cohousing voor senioren. Een beetje zoals samen op kot zitten, maar dan anders. Beter nog: LAT-wonen voor 55-plussers, *living apart together* in een centraal gelegen woonblok, met voor elke bewoner een volwaardige huurflat, maar daarnaast ook gemeenschappelijke voorzieningen, zoals keuken, leefruimte, logeerkamer, wasplaats – “samen strijken is minder corvee” – die het mogelijk maken dat bewoners elkaar ontmoeten en zorg dragen voor elkaar. Met als ultieme doel: dat mensen door de *spontane mantelzorg* langer thuis kunnen wonen.

Opgelegde regels over hoe het samenleven er moet uitzien, zijn er niet. Die bepaalt elke groep zelf. Bedoeling is wel dat er tenminste één keer per week samen wordt gegeten.

Geen commune

We ontmoeten vier toekomstige bewoners van De Notenkraaker – zo hebben ze hun huis gedoopt – op een boogscheut van hun nieuwe woonplek. Ze willen hun enthousiasme en verwachtingen met Vlaanderen delen. Dat die laatste hooggespannen zijn, voelen we als we voor de foto's naar de bouwplek gaan. Ze lopen er wat onwennig rond. Kunnen zich nog moeilijk voorstellen dat daar volgend jaar hun huis zal staan. Maar ze verraden met hun fonkelende ogen allemaal hoezeer ze ernaar uitkijken.

“Ja, ik popel om te verhuizen”, zegt Marleen (71), die samen met haar partner Werner (73) in De Notenkraaker haar intrek zal nemen. Ze wonen nu nog apart. Werner in een kangoeroewoning bij zijn dochter, Marleen in een herenhuis vol trappen. En dat heeft ze geweten. “Ik was de voorbije drie jaar wat

op de sukkel. Ik heb veel hulp nodig gehad, maar mijn dochters wonen in het buitenland. In een Abbeyfieldhuis ben je sowieso omringd.”

Abbeyfield levert ook winst op voor de samenleving, vindt Marleen. “We gaan kleiner wonen, in het centrum, en dus dicht bij alle diensten en winkels.” En het is, zegt ze, door de huurformule financieel ook interessant. Dat het samenwonen bij haar zal passen, weet ze zeker. “Ik heb als jonge vrouw lang in communes gewoond. Lang genoeg om te weten dat zoiets nooit blijft duren. *(lacht)* Maar ook lang genoeg om de voordelen van leven in gemeenschap te ervaren.”

Abbeyfield is géén commune. Ze haasten zich allemaal om dat te bevestigen. Het evenwicht tussen privé en gemeenschap is een van de basisprincipes. Elk heeft zijn eigen flat, met keuken en terras. Dus privacy is verzekerd. Maar er is de gemeenschap om op terug te vallen. Marleen: “Ik kijk daar enorm naar uit. Vereenzaming is een van de grote problemen bij ouderen. Wij kunnen zeggen: ik ga eens in de living kijken, misschien is daar nog iemand. Ik denk dat er veel geaperitiefd zal worden.”

Lieve (78) had nooit gedacht aan wonen in gemeenschap. Maar toen ze over Abbeyfield hoorde, voelde ze zich aangesproken. “Mijn kinderen zijn al lang het huis uit. Ik dacht: vóór het laatste station, het woon-zorgcentrum, heb ik nog één kans om te verhuizen. Toen ik kennismaakte met Abbeyfield, vielen de puzzelstukjes in elkaar.”

FOTO: RR

Zelf patatten schillen

Anticiperen op de oude dag, het is voor alle vier een reden om erin te stappen. Abbeyfield biedt meer vrijheid en zelfstandigheid dan een woon-zorgcentrum. Marleen: “Zelfs als ik nog patatten kan schillen, zal ik dat in een woon-zorgcentrum niet meer mogen. Je wordt gefixeerd in een passieve rol.” “We kúnnen de keuze nu zelf nog maken”, zegt Lieve. “Dat is een motivatie die we delen: niet willen wachten tot we niet meer kunnen kiezen en moeten nemen wat er is.”

Abbeyfield biedt kans tot ondersteuning. In Leuven gaat het officieel om assistentiewoningen, waar indien nodig ook op thuishulp een beroep kan worden gedaan. Maar de bewoners zullen ook zorgen voor elkaar. Dat gebeurt zelfs nu al. Lieve had onlangs een longontsteking. “Ik kon niet uit de voeten. Iemand uit de groep is mij toen eten komen brengen”, vertelt ze, licht geëmotioneerd. Voorbeelden uit

andere Abbeyfieldhuizen: iemand belandt met een hartinfarct in het ziekenhuis. Zijn hondje wordt door de andere bewoners opgevangen, zodat het niet naar een kennel hoeft te gaan. Omwille van het netwerk kon de bewoner ook eerder het ziekenhuis verlaten. Doordat mensen elkaar kennen, groeien genegenheid en spontane solidariteit.

Een belangrijke voorwaarde daarvoor is dat de groep hecht genoeg is. Het Abbeyfieldteam doet er alles aan om die groepsvorming te ondersteunen. Lang vóór de verhuis worden ontmoetingsavonden en weekends georganiseerd, waar niet alleen gewandeld, gekaart en een glas gedronken wordt, maar waar ook technieken worden aangeleerd om conflicten op te lossen en bij consensus tot besluiten te komen. “Want we kunnen op onze leeftijd wel beter relativeren, maar er zijn toch ook nog koppigaards”, zegt Jos.

“Op het platteland blijven wonen en zorg aan huis krijgen, dat is gewoon niet houdbaar”

De filosofie achter ‘Abbeyfieldhuizen’

FOTO: KRIS VAN EXEL

Suzy Huijghebaert.

Suzy Huijghebaert is een van de vrijwilligers die de Vlaamse Abbeyfieldhuizen mee uit de grond stampen. “Uit idealisme”, zegt ze.

Wat is een Abbeyfieldhuis?

“Een huis gericht op levenslang zelfstandig samenwonen voor 55-plussers. Elke bewoner heeft een eigen volwaardige flat, maar er zijn gemeenschappelijke delen waar men elkaar kan ontmoeten: een keuken, grote leefruimte, logeerkamer, tuin en (fietsen)berging. Alle flats zijn rolstoelvriendelijk. Bewoners stellen zelf een huishoudelijk reglement op en beheren het huis samen. In een Abbeyfieldhuis trek je ook niet zomaar. Je moet ‘gecoöpteerd’ worden: in een (geheime) stemming aanvaard worden als bewoner.”

Wat is het economisch model erachter?

“Abbeyfield is een vrijwilligersorganisatie. Voor elk nieuw project zoeken we een partner – een huisvestigingsmaatschappij, OCMW of private investeerders – die een of meerdere flats kopen en die op lange termijn verhuren aan de vzw die voor elk huis wordt opgericht. Investeerders zijn op lange termijn

zeker van een vast rendement. Bewoners delen de gemeenschappelijke kosten en leggen een kleine reserve aan, die indien nodig wordt aangesproken wanneer een appartement vrijkomt, zodat in alle rust naar de juiste nieuwe bewoner kan worden gezocht. ”

Abbeyfield draait volledig op vrijwilligers. Waarom doet u dit?

“Na een carrière in de farmaceutische sector ben ik thuisgebleven voor mijn kinderen en als zelfstandig consulente aan de slag gegaan. Als ex-ondernemer in de sterk gereguleerde gezondheidssector wil ik mijn knowhow graag delen. Een andere motivatie is mijn bekommernis om de toekomst: het huidige model, waarbij ouderen lang in grote woningen op het platteland blijven wonen en alle zorg aan huis krijgen, is weinig duurzaam en zal zwaar doorwegen op de jonge generatie. Spontane mantelzorg, zoals in een Abbeyfieldhuis, heeft een terugverdieneffect naar de maatschappij. De overheid zou ons hierin moeten ondersteunen.”

Wat is de prijs van een appartement?

“Dat hangt af van de grootte van het appartement, ligging en inkomen. Huurprijzen beginnen vanaf 590 euro en kunnen oplopen tot 800 euro of meer voor een grotere woning. Bij bescheiden pensioen is een subsidie mogelijk.”

Er zijn regelmatig infodagen over de projecten. Een aantal huizen in Brussel is te bezoeken op Samenhuizendag op 19 en 20 mei. Alle info op www.abbeyfieldvlaanderen.be